Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitusneuvos Anna Vuopala

VASTINE TaV

HE 43/2022 Hallituksen esitys eduskunnalle tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta: TaV, etänä 11.5 klo 11.00

Tekijänoikeuden taloudelliset vaikutukset

- Suomessa on jo 20 vuotta investoitu tekijänoikeusjärjestelmän taloudellisten vaikutusten arviointiin
- OKM:n rahoittama tutkimus jatkoi 2000-luvun alussa aloitettua raportointia
- Tutkimuksessa käytettiin WIPOn kehittämää menetelmää
    - Tunnistetaan tekijänoikeustoimialat eli alat, jotka hyödyntävät tekijänoikeuden alaisia teoksia; toimialoilla painoarvot niiden ”tekijänoikeusriippuvuuden” mukaan
    - Keskeistä, että lasketaan toimialojen jalostusarvo suhteutettuna bruttokansantuotteeseen ja toimialojen työvoiman määrä suhteutettuna työllisten kokonaismäärään
- Tekijänoikeustoimialojen osuus BKTsta nousi vuoden 2016 5,44 prosentista vuoden 2020 5,69 prosenttiin. **Jalostusarvo vuonna 2020 oli n. M 13,5 €.**
- Työllisten määrästä osuus oli v. 2016 5,69% ja vuonna 2020 5,87%. **Tekijänoikeustoimialat työllistivät n. 146 000 ihmistä v. 2020.**
- Suurinta kasvu oli toimialaryhmässä ”Software and Databases” ja suurin suhteellinen pieneneminen ryhmässä ”Press and Literature”. ”Software and Databases” on selkeästi suurin tekijänoikeustoimi kaikilla mittareilla.
- Tarkastelu 2003 – 2020:
    - Osuus BKTsta: 2003 4,4% ja 2020 5,7%
    - Osuus työllisistä: 2003 4,8% ja 2020 5,9%
- Tekijänoikeustoimialat ovat tasaisesti kasvattaneet osuuttaan sekä BKTstä että työllisten määrästä koko 2000-luvun.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitusneuvos Anna Vuopala

VASTINE TaV

HE:n taloudelliset vaikutukset

- Valtiontaloudelliset välittömät vaikutukset 55 i § (OKM toimintamenot; Tae 2023, 100 000 €)
- HE:n myötä ei kvantitatiivisesti mitattavia välittömiä vaikutuksia tekijöiden tai käyttäjien oikeuksiin
- Välilliset vaikutukset:
    - Erilaisia kustannuksia syntyy uuden sääntelyn myötä teosten käyttäjille mm. avoimuusvelvoitteen ja selvitysvelvollisuuden vuoksi; kustannusten kasvua on vaikea ennustaa; jokatapauksessa ne lisäävät tekijänoikeusjärjestelmän avoimuutta ja toimivuutta; perusteltu kustannustaso saavutetaan suhteellisuusperiaatteen mukaisesti
- Oikeudenhaltijat ovat haluttomia antamaan lupaa teosten jatkokäyttöön, kun käytön taloudellisia vaikutuksia on vaikea ennakoida
    - Tekijänoikeusinfrastruktuuria (teoksia, tekijöitä ja oikeuksia koskevat datan hallintaa koskevat käytännöt ja standardit) kehittämällä voidaan ottaa käyttöön uusia teknologioita (hajautetut järjestelmät, lohkoketjut), joilla voidaan aukottomasti tunnistaa teos, sen tekijät, siihen kohdistuvat oikeudet, territoriot, lainsäädäntö, jolloin luvat voidaan hankkia, ja käyttö raportoida parhaimmillaan reaaliaikaisesti. Korvaukset löytävät perille kaikille oikeudenhaltijoille (digiwallet), ei vain niille, jotka ovat tekijänoikeusjärjestön, kustantajan tai levy-yhtön kanssa sopimussuhteessa. Luovat alat kasvavat näiden toimijoiden ulkopuolisilla luovilla henkilöillä n. 20-30% vuosivauhdilla.
- Uusiin teknologioihin investoiminen lisää myös tekoälyn hyödyntämistä oikeuksien hallinnointiin
    - Tapauksessa C-401/19 EUTI piti verkkosisällönjakopalvelujen vastuujärjestelyä perusoikeuksien mukaisena – lopputulos, että PL hävisi ja että sääntelyn täytäntöönpanossa olisi kiinnitettävä huomiota perusoikeuksien tasapainoon. Vaikka nykyiset teknologiat eivät voi

tunnistaa, onko suoja voimassa, kenelle se kuuluu, ja soveltuuko rajoitussäännös vai ei, voidaan dataa tehokkaammin hyödyntämällä kehittää tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta